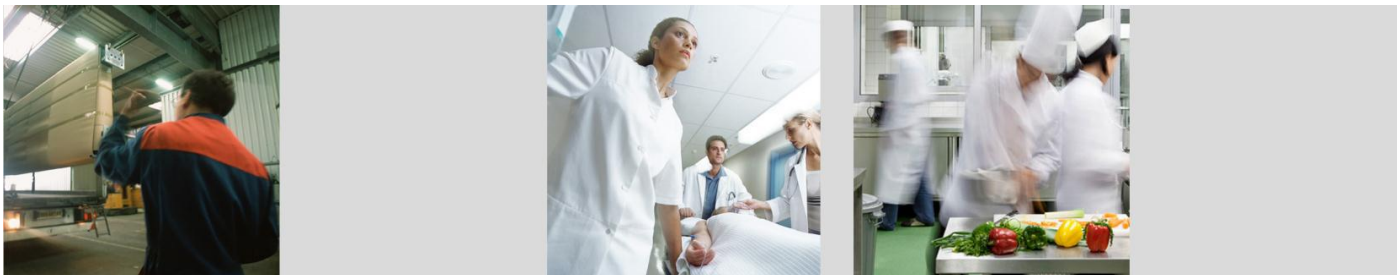

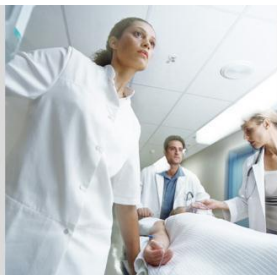
SLIC 2012 – Kampaň o psychosociálnych rizikách – Správa za krajinu I (Slovakia)

Všeobecný popis

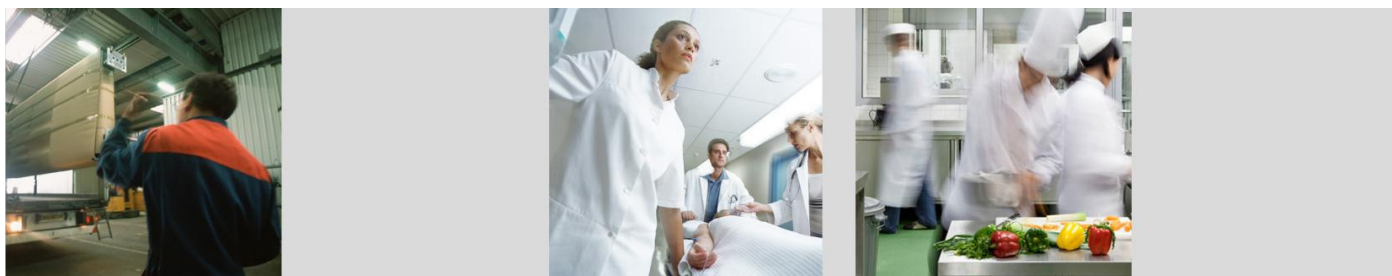
Národná legislatíva	▪ § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – zamestnávateľ má povinnosť zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami ▪ § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – zamestnávateľ má povinnosť zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov ▪ § 38 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – zamestnávateľ je v oblasti ochrany zdravia pred psychickou pracovnou záťažou a sensorickou záťažou pri práci povinný zabezpečiť hodnotenie psychickej pracovnej záťaže a sensorickej záťaže zamestnancov a zabezpečiť technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia na najnižšiu možnú a dosiahnuteľnú mieru zvýšenú psychickú pracovnú záťaž a sensorickú záťaž zamestnancov, ▪ vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a sensorickou záťažou pri práci ▪ vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií
Ciele kampane alebo ukazovatele	Cieľom kampane je na základe spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva poukázať na psychosociálne riziká pri práci a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci. (Orgány inšpekcie práce majú

	kompetencie v oblasti bezpečnosti pri práci. Orgány verejného zdravotníctva majú kompetencie v oblasti ochrany zdravia pri práci.)
Kontrolované rezorty/odvetvia/sektory	▪ zdravotníctvo (vrátane sociálnych služieb), ▪ hotely a reštaurácie (služby) ▪ podniková doprava tovarov
Nástroje a metódy inšpekcie SLIC	▪ Príručka pre inšpektorov práce ▪ Posúdenie psychosociálnych rizík ▪ Psychosociálne riziká pri práci ▪ Nástroje na inšpekciu psychosociálnych rizík pri práci ▪ Metodická pomôcka ▪ Pracovná pomôcka, poučenie k pohovorom pri hodnotení posúdenia rizík s ohľadom na psychologický stres ▪ Metodická pomôcka pre nemocnice ▪ Metodická pomôcka pre hotely a reštaurácie ▪ Metodická pomôcka pre tovarovú prepravu ▪ Dotazník ▪ Kontrolný zoznam
Národné nástroje (existujúce nástroje, vytvorenie nových národných nástrojov alebo nastavenia nástrojov kampane)	Úrad verejného zdravotníctva SR upravil na základe prevažne dánskych a fínskych podkladov ku kampani slovenské verzie dotazníkov pre zamestnávateľa a pre zamestnancov vybraných podnikov v troch uvedených odvetviach/sektoroch. Úpravami sa dosiahla väčšia zrozumiteľnosť dotazníkových materiálov, jednoduchosť a jednoznačnosť formulovaných otázok, oddelenie otázok od opatrení. Eliminovali sa medzikultúrne rozdiely a vplyvy. V porovnaní s projektom kampane SLIC bude Úrad verejného zdravotníctva SR navyše kvantifikovať subjektívne pociťovanú psychickú záťaž zamestnancov vyplývajúcu z práce pomocou Meisterovho dotazníka Subjektívneho hodnotenia psychickej záťaže pri práci. Úrad verejného zdravotníctva SR verí, že zaujímavosťou slovenských výstupov bude tiež porovnanie rozdielov medzi zamestnávateľom a zamestnancami vo vnímaní významu a intenzity psychosociálnych záťaží na identickom pracovisku. To by mohlo pomôcť v budúcnosti pri hľadaní efektívnej formy komunikácie a manažmentu rizika vyplývajúceho zo psychosociálnej záťaže na pracovisku s cieľom eliminovať ho na najnižšiu možnú mieru. Scenár kampane na národnej úrovni (Slovensko): ▪ <u>list predstaviteľov dvoch orgánov dozoru</u> (zástupcov riešiteľov) - hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa Národného inšpektorátu práce - oznámenie zamestnávateľovi o realizácii kampane v podniku s informačnými materiálmi (Psychosociálne riziká pri práci + informačné podklady, Posúdenie psychosociálnych rizík – malý letáčik) ▪ <u>previerka</u> - dotazníky pre zamestnávateľa + inštrukcia:

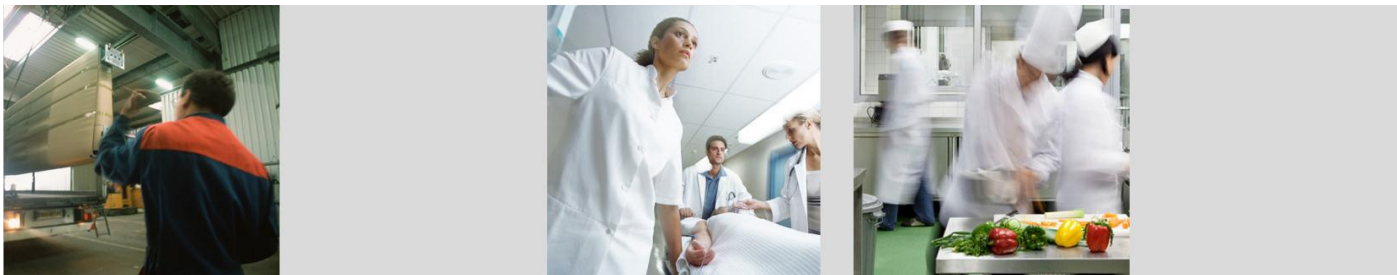
	- <i>Kontrolný zoznam (ÚVZ SR vypracoval skrátenú verziu bez opatrení)</i> - <i>Sektorový dotazník (ÚVZ SR vypracoval skrátenú verziu)</i> - dotazníky pre zamestnanca + inštrukcia: - <i>Kontrolný zoznam (porovnanie odpovedí so zamestnávateľom)</i> - <i>Sektorový dotazník (ÚVZ SR vypracoval skrátenú verziu)</i> - <i>Fínsky dotazník (Valmeri)</i> - <i>Meisterov dotazník (národný dodatok, kvantifikácia záťaže)</i> - správa z preverky (spoločná správa inšpektorov práce a orgánov verejného zdravotníctva) ▪ <u>opatrenia</u> – navrhované, prijaté, realizované - z <i>Kontrolného zoznamu</i> - z <i>Pracovnej pomôcky, poučenia</i> - z <i>Metodických pomôcok</i> - z <i>informačných podkladov</i> ▪ <u>poradenstvo</u> – počas realizácie kampane bolo zamestnávateľom poskytované bezplatné poradenstvo, najmä telefonickou a elektronickou formou.
Počet inšpektorov práce	V Slovenskej republike pôsobia nasledujúce orgány dozoru: 1 Národný inšpektorát práce + 8 regionálnych inšpektorátov práce (k 31.12.2011 spolu 299 inšpektorov práce) 2 Úrad verejného zdravotníctva SR + 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva (k 31.12.2011 spolu 206 zdravotníckych pracovníkov z oddelení preventívneho pracovného lekárstva, z toho 72 vyškolených na kampaň) Do kampane bolo aktívne zapojených 24 inšpektorov práce a 72 lekárov-hygienikov a verejných zdravotníkov (zdravotníckych pracovníkov), spolu 96. Počet inšpektorov práce s kompetenciami na psychosociálne riziká? 72
Školenie	Bolo vykonané špeciálne školenie pre prípravu kampane? Áno Boli vytvorené školiace materiály? Áno Počet školiacich dní na inšpektora: 3 Počet vyškolených inšpektorov: 96 (24 + 72)
Národné hodnotenie alebo pokračovanie	V porovnaní s projektom kampane SLIC bude Úrad verejného zdravotníctva SR navyše kvantifikovať subjektívne pociťovanú psychickú záťaž zamestnancov vyplývajúcu z práce pomocou Meisterovho dotazníka Subjektívneho hodnotenia psychickej záťaže pri práci. Úrad verejného zdravotníctva SR verí, že zaujímavosťou slovenských výstupov bude tiež porovnanie rozdielov medzi zamestnávateľom a zamestnancami vo vnímaní významu a intenzity psychosociálnych záťaží na identickom pracovisku. To by mohlo pomôcť v budúcnosti pri hľadaní efektívnej formy komunikácie a manažmentu rizika vyplývajúceho zo psychosociálnej záťaže na pracovisku s cieľom

	eliminovať ho na najnižšiu možnú mieru. Národné výsledky bude Úrad verejného zdravotníctva SR spracovávať v prvom polroku 2013.
Vytvorenie národných informačných materiálov	Na zvýšenie informovanosti pre zamestnávateľov aj hodnotiteľov/riešiteľov a zároveň ako pomôcku pri navrhovaní opatrení sme použili existujúce informačné materiály Európskej agentúry pre BOZP (OSHA): www.osha.europa.eu/publications/factsheets: - č. 8: Výskum stresu spôsobovaného prácou - č. 22: Stres pri práci - č. 24: Násilie na pracovisku - č. 31: Praktické rady pre pracovníkov - č. 32: Ako zvládnuť psychosociálne problémy a znížiť pracovný stres - č. 74: Prognóza expertov o vznikajúcich psychosociálnych rizikách súvisiacich s BOZP - č. 79: Ochrana zamestnancov v hoteloch, reštauráciách a stravovacích službách
Vytvorenie národnej webstránky o kampani	www.uvzsr.sk / Informácie / Preventívne pracovné lekárstvo / Európska kampaň SLIC: http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=1369:europska-kampa-slic-posudenie-psychosocialnych-rizik-pri-praci&catid=64:preventivne-pracovne-lekarstvo&Itemid=73

Posúdenie kampane

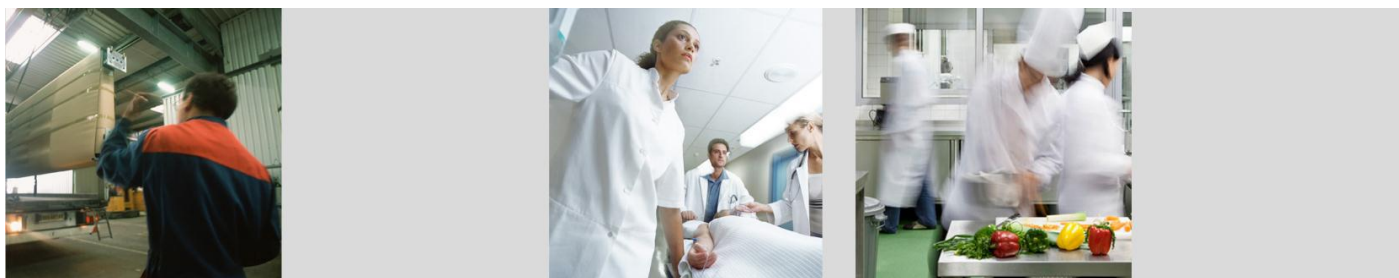
Užitočnosť podkladov (informačných materiálov)	Podklady – informačné materiály pomohli Úradu verejného zdravotníctva SR upraviť pôvodné hodnotiace nástroje SLIC do národnej verzie.
Užitočnosť inšpekčných nástrojov (sady nástrojov)	Úrad verejného zdravotníctva SR upravil hodnotiace dotazníky pre lepšie porozumenie zo strany zamestnávateľov aj zamestnancov. Eliminovali sa tým medzikultúrne rozdiely v zaužívanom štýle komunikácie medzi orgánmi dozoru, zamestnávateľom a zamestnancami, ako aj rozdiely v prístupe k hodnoteniu faktorov práce a pracovného prostredia. Hodnotiace nástroje SLIC boli užitočné, Úrad verejného zdravotníctva SR ich po úprave použil v rámci kampane takmer všetky.
Užitočnosť projektových letákov	Projektové letáky boli veľmi užitočné najmä pri informovaní zamestnávateľov o podstate a priebehu kampane a o psychosociálnych rizikách.

Užitočnosť projektovej webstránky	Projektová webstránka Úradu verejného zdravotníctva SR poskytovala informácie najmä odborníkom na strane zamestnávateľa, zúčastneným na kampani – teda pracovným zdravotným službám (odborná poradenská služba pre zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia pri práci).
Popis dobrých príkladov	S dobrým príkladom sa v praxi stretli hodnotitelia/riešitelia kampane v niekoľkých podnikoch, kde zamestnávateľa prejavili záujem dozvedieť sa viac o problematike psychosociálnych faktorov pri práci, deklarovali aktívnu snahu podporovať aj psychické zdravie svojich zamestnancov a dobrú pohodu pri práci, prípadne predložili posúdenie rizika alebo plán na elimináciu psychickej záťaže a stresu pri práci. Medzi dobré príklady patrilo napr. dôsledné zaučenie novoprijatých zamestnancov, zlepšenie komunikácie medzi zamestnávateľom a zamestnancami, oboznámenie zamestnancov s rizikami, zavedenie skupinovej práce, správna organizácia práce, eliminácia monotónnej práce, vhodné pracovné podmienky, efektívne riadenie práce, možnosť zmeniť na určitú dobu pracovné zaradenie, podpora zamestnancov, pravidelné porady s možnosťou hovoriť o problémoch na pracovisku, včasné informovanie o nárazovej práci, ohodnotenie práce zamestnanca (finančné, nefinančné), vzdelávanie zamestnancov.
Celkové skúsenosti inšpektorov z kampane	V prevažnej časti vybraných zamestnávateľských subjektov sa posúdenie psychosociálnych rizík doposiaľ nevykonávalo, alebo malo len formálny charakter a nezodpovedalo skutočnému stavu. Túto skutočnosť možno pripísať absencii metodiky na posúdenie psychosociálnych faktorov (chýbajúce hodnotiace nástroje pre zamestnávateľa). Týmto kontrolovaným subjektom bolo inšpektormi práce, v zmysle ich kompetencií a platnej legislatívy, nariadené odstrániť zistené nedostatky v stanovených lehotách. V týchto prípadoch bolo inšpekciou práce vykonaných aj niekoľko následných previerok zameraných na kontrolu odstránenia zistených nedostatkov a prijatých opatrení. Pri každej z následných previerok inšpektori práce zistili, že zamestnávateľa odstránili nedostatky v stanovených termínoch, vypracovali posúdenie psychosociálnych rizík na pracovisku a následne navrhli a prijali opatrenia na ich zmiernenie. V subjektoch s väčším počtom zamestnancov sa

	zamestnávateľa v niekoľkých prípadoch venovali hodnoteniu psychickej pracovnej záťaže, snažili sa eliminovať dopad zvýšenej záťaže na zamestnancov a vytvárať zdravé pracovné prostredie. Hlavne v subjektoch, kde pôsobí pracovná zdravotná služba bolo hodnotenie psychickej pracovnej záťaže častejšie zahrnuté v dokumentácii o hodnotení rizík. Psychická pracovná záťaž ako faktor práce a pracovného prostredia je legislatívne ošetrená v § 38 zákona č. 355/2007 Z. z. a má vykonávací predpis – vyhlášku Ministerstva zdravotníctva SR č. 542/2007 Z. z. Psychická pracovná záťaž však nazahŕňa sociálne, resp. psychosociálne charakteristiky, teda nemôže v plnom rozsahu nahrádzať posúdenie psychosociálnych faktorov pri práci. Komunikácia so zamestnávateľmi a zamestnancami bola v drvivej väčšine prípadov dobrá, zamestnávateľa nakoniec uvítali možnosť dozvedieť sa viac o faktore práce, s ktorého posúdením doteraz nemali skúsenosti. Spoluprácu orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva v rámci kampane možno hodnotiť ako dobrú a korektnú. Kampaň u zamestnávateľov viedli pracovníci regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Inšpektori práce boli prítomní a poskytovali zdravotníckym pracovníkom v prípade potreby súčinnosť a spoluprácu.
Skúsenosti zamestnávateľov z kampane	Zamestnávateľmi bolo kladne hodnotené konanie, keď sa im v predstihu listom s priloženými informačnými materiálmi zaslalo oznámenie o realizácii kampane a zameraní previerky. Zamestnávateľa aj zamestnanci boli naklonení riešeniu psychosociálnych rizík na pracoviskách, uvítali by však vyššiu mieru informovanosti v tejto oblasti a metodické postupy. V niektorých prípadoch zamestnávateľa ani zamestnanci nepovažovali psychosociálne riziká za podstatné a relevantné. Zamestnávateľa uvítali prínos európskej kampane pre nové prístupy v manažmente rizík. Informačné materiály, ktoré boli v zamestnávateľom poskytnuté, chcú v budúcnosti použiť pri prevencii psychickej záťaže a stresu na pracoviskách. Vyslovili záujem o spätnú väzbu, ktorá im bude poskytnutá po spracovaní národných výsledkov. Zamestnávateľa konštatovali, že s účasťou zamestnancov na kampani a pri vyplňaní dotazníkov nezaznamenali žiadne väčšie problémy a nestretli sa ani s neochotou zamestnancov vyplňať

	dotazníky. Zamestnanci mali problém jednoznačne odpovedať na niektoré otázky, ktoré boli široko formulované a umožňovali len odpoveď áno-nie, alebo boli záporne formulované (najmä Valmeriho dotazník). Kampaň preverila a oživila vzťahy a komunikáciu medzi zamestnávateľom a zamestnancami z hľadiska vplyvu psychickej záťaže na prácu a osobnosť zamestnanca.

Hodnotenie

Odpovedzte na nasledujúce položky pomocou 5-bodovej škály, ktorej intenzita odpovedí je nasledujúca:

5 – áno, veľmi, 4 – trochu, 3 – nerozhodne, 2 – takmer nie, ani nie, 1 – vôbec nie

	5	4	3	2	1
Ovplyvnila kampaň národné priority?		✘			
Viedla kampaň k opatreniam v podnikoch?	✘				
Prispela kampaň k riadeniu BOZP a kultúre prevencie v podnikoch?		✘			
Prispela kampaň k informovanosti zamestnávateľov a zamestnancov?	✘				
Viedla kampaň k nárastu príslušných posúdení rizika?		✘			
Zlepšila kampaň národnú infraštruktúru BOZP?			✘		
Podporila kampaň presadzovanie problematiky v malých a stredných podnikoch a vysoko rizikových oblastiach?		✘			
Podporila výmena informácií s ostatnými členskými štátmi národný rozvoj?	✘				